

STRATEGIA SECURITĂȚII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

1. INTRODUCERE

Strategia securității naționale a Republicii Moldova (în continuare – Strategia), preia și dezvoltă principiile directe ale Concepției securității naționale a Republicii Moldova, adoptată de Parlament prin Legea organică nr.112-XVI din 22 mai 2008, ia în considerare riscurile și amenințările la adresa securității naționale, stabilește obiectivele sistemului securității naționale și identifică căile și mijloacele de asigurare a securității naționale. În același timp, Strategia constituie un act politico-juridic pe termen mediu ce permite Guvernului să adapteze, în funcție de evoluțiile pe plan intern și extern, politica din domeniul securității naționale, să identifice segmentele specifice ale sistemului securității naționale care necesită reformare și să determine un plan realist de implementare a reformelor.

Pornind de la prevederile Concepției securității naționale, întregul ansamblu de acțiuni orientate spre asigurarea securității țării pornește de la înțelegerea că, în prezent, securitatea națională a unui stat european nu mai poate fi privită în izolare. Instabilitățile și pericolele în Europa și la periferiile continentului afectează starea securității tuturor statelor europene, impunând cooperare internațională intensă și eforturi comune.

Prezenta Strategie va servi drept bază pentru elaborarea Strategiei militare naționale, Strategiei de informare și comunicare în domeniul apărării și securității naționale, precum și a altor strategii sectoriale în domeniul securității naționale.

Strategia ține cont de abordarea cuprinzătoare a securității naționale, caracterul multidimensional și interdependent al acesteia, determinat atât de starea de lucruri din domeniile politic, militar și al ordinii publice din țară, cât și de situația din sfera economică, socială, ecologică, energetică etc. Astfel, Strategia evidențiază criteriile a căror trebuie să se conformeze sistemul securității naționale, acestea fiind: consolidarea instituțiilor și principiilor democratice în țară, creșterea economică, asigurarea controlului civil asupra forțelor armate și instituțiilor de forță, implementarea principiului de demilitarizare a instituțiilor în stat care nu au atribuții la apărare, promovarea bunelor relații cu statele vecine, protejarea cuvenită a informațiilor clasificate. Totodată, Strategia cuprinde acțiunile necesare în celelalte sectoare de importanța majoră pentru securitatea națională, precum: domeniul sănătății, ecologic, educației și lupta împotriva corupției.

2. POLITICA DE SECURITATE ȘI INTERESELE NAȚIONALE

Politica de securitate a Republicii Moldova reprezintă un ansamblu de concepte, norme juridice și acțiuni orientate spre promovarea și protejarea intereselor naționale prin identificarea, prevenirea și contracararea riscurilor și amenințărilor la adresa securității statului.

Interesele naționale vitale ale Republicii Moldova rezidă în asigurarea independenței, suveranității și integrității teritoriale; a ordinii constituționale; promovarea valorilor democratice și a statului de drept; respectarea și protejarea drepturilor fundamentale ale omului; asigurarea păcii, bunăstării populației și prosperității statului.

Drept urmare a unei analize a contextului strategic și situației din țară au fost identificate o serie de riscuri la adresa securității naționale – sărăcia, subdezvoltarea economică și dependența energetică; conflictul transnistrean, apariția unor tensiuni sau conflict de ordin militar și coerciția externă; factorul criminogen și corupția; problema demografică și sănătatea populației; calamitățile naturale, poluarea mediului și accidentele tehnogene; risc la adresa securității informaționale; instabilitatea sistemului financiar-bancar. De asemenea, securitatea Republicii Moldova este afectată de o serie de amenințări care pot degenera în riscuri în cazul ignorării și/sau gestionării inadecvate a acestora – insecuritatea societală (tabagismul, alcoolismul, narcomania, etc.); disensiuni interetnice și interconfesionale; instabilitatea politică; capacități reduse de securizare a frontierei de stat, în particular lipsa controlului asupra segmentului transnistrean al acesteia; insecuritatea alimentară; terorismul; influența crizelor economice și financiare, inclusiv externe.

Astfel, pentru a proteja interesele naționale vitale, autoritățile publice vor întreprinde măsurile adecvate și vor utiliza mijloacele potrivite în scopul diminuării vulnerabilităților sistemului de securitate și sporirii capacităților naționale de răspuns la riscuri și amenințări. Totodată, vor fi evaluate continuu riscurile și amenințările cu impact asupra securității naționale, formulate propuneri și recomandări menite să actualizeze politica guvernului în domeniul securității naționale.

În procesul de promovare a intereselor naționale se va ține cont de statutul de neutralitate permanentă a Republicii Moldova, care presupune că țara noastră nu este parte la blocuri militare și nu admite dislocarea de trupe militare sau de armamente ale altor state și ale blocurilor militare pe teritoriul său.

În corespundere cu Concepția în vigoare, prezenta Strategie prevede următoarele priorități și căi de asigurare a securității naționale a Republicii Moldova.

3. CONSOLIDAREA SECURITĂȚII NAȚIONALE PRIN INTERMEDIUL POLITICII EXTERNE ȘI DE APĂRARE

Activitățile pe plan extern vor fi orientate spre stabilirea și consolidarea unor astfel de relații internaționale și formule de cooperare care să excludă riscul de implicare în conflicte ce ar amenința interesele naționale, iar în cazul unor astfel de conflicte, ar permite depășirea acestora prin eforturi comune cu partenerii strategici externi și apelarea la mecanismele dreptului internațional.

Astfel, în scopul consolidării securității naționale, vor fi realizate acțiuni specifice de politică externă bazate pe respectarea tratatelor și acordurilor internaționale, la care Republica Moldova este parte, a obiectivelor și principiilor Cartei ONU.

Un loc aparte în contextul securității îi revine participării Republicii Moldova la eforturile globale, regionale și sub-regionale de promovare a stabilității și securității internaționale prin cooperarea cu ONU, OSCE, NATO și alte organizații internaționale relevante, precum și participarea la misiunile în cadrul Politicii de Securitate și Apărare Comună UE (PSAC).

3.1 Procesul de integrare în Uniunea Europeană

Securitatea națională a Republicii Moldova trebuie concepută în contextul securității europene. Luând în considerare faptul că Uniunea Europeană este un factor stabilizator și important pentru sistemul de securitate, Republica Moldova va depune eforturi pentru a avansa în procesul de integrare europeană. Aderarea în perspectivă la Uniunea Europeană va consolida securitatea țării, Moldova devenind beneficiar și sursă de stabilitate și securitate. Negocierea unui cadru de cooperare care să reflecte fără echivoc perspectiva de aderare, rămâne un obiectiv strategic al Moldovei.

În cadrul eforturilor de integrare, o atenție deosebită va fi acordată intensificării cooperării cu UE pe linia PESC (CFSP) și PSAC (CSDP), orientată spre consolidarea securității naționale și celei regionale. RM va coopera cu UE în domeniile prevenirii și soluționării conflictelor, gestionării crizelor, neproliferării armelor de distrugere în masă.

3.2. Participarea la eforturile internaționale orientate spre gestionarea amenințărilor și provocărilor contemporane

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și misiunile diplomatice ale Republicii Moldova vor utiliza activ cadrul de cooperare cu Uniunea Europeană, cadrul de cooperare multilaterală, oferit de ONU, Consiliul Europei, OSCE, NATO, Inițiativa Central Europeană, Procesul de cooperare din Sud-Estul Europei, de alte organizații și inițiative internaționale, precum și programele și inițiativele orientate spre prevenirea și reglementarea conflictelor regionale și interne, pentru abordarea și soluționarea problemelor de securitate globală și regională cu impact asupra securității naționale, combaterea terorismului internațional, contracararea crimei transfrontaliere, prevenirea degradării mediului ambiant și bolilor contagioase, proliferarea armelor de distrugere în masă, eliminarea sărăciei și promovarea dezvoltării etc.

Luând în calcul persistența conflictelor interne, inclusiv cele asociate cu existența unor entități separatiste ce amenință securitatea regională și afectează integritatea teritorială și independența statelor suverane, Republica Moldova sprijină crearea sau eficientizarea în cadrul organizațiilor internaționale relevante, în particular ONU, UE și OSCE, a mecanismelor de mediere, prevenire și gestiune a crizelor și conflictelor, precum și a mecanismelor de control al onorării angajamentelor asumate de către statele-membre.

Participarea Republicii Moldova la operațiunile internaționale desfășurate sub egida ONU, UE și OSCE sunt subordonate aceluiași obiectiv. Dezvoltarea capacităților necesare pentru participarea la operațiunile internaționale de pacificare sau umanitare și de salvare-deblocare, inclusiv lărgirea acestei participări este parte integrantă a planurilor de dezvoltare și reformă a Forțelor Armate și organelor de drept ale Moldovei.

În calitate de membru responsabil al comunității internaționale și luând în calcul producerea și traficul ilegal de arme în zonele aflate în afara controlului guvernelor țărilor afectate de conflict intern, Republica Moldova sprijină eforturile care urmăresc sporirea măsurilor de încredere, consolidarea și extinderea regimurilor internaționale de control al armamentelor și prevenirea proliferării armelor de distrugere în masă, precum și a unor categorii de arme convenționale. În timp ce recunoaște importanța Tratatului cu privire la Forțele Armate Convenționale în Europa (FACE) ca instrument al securității europene, Republica Moldova, în calitate sa de stat semnatar, va iniția actul ratificării Tratatului FACE Adaptat doar în cazul în care acest pas va corespunde considerentelor de securitate

ale țării, văzute și prin prisma respectării integrale a angajamentelor asumate de către statele părți la summit-ul OSCE din 1999.

Cooperarea în cadrul CSI în domeniile ce țin de securitate este condiționată de angajamentele asumate la momentul aderării la această organizație, potrivit cărora Republica Moldova nu participă la abordarea problemelor politico-militare. Astfel, prioritate i se va acorda dimensiunii economice, comerciale cu impact asupra securității economice și energetice a Republicii Moldova, precum și cooperării bilaterale cu țările-membre CSI.

3.3. Cooperarea cu Organizația Tratatului Nord-Atlantic (NATO)

Relațiile cu NATO se înscriu în limitele Parteneriatului pentru Pace (PpP), ale Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (CPEA) și sînt realizate în practică conform Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP) Republica Moldova – NATO. Dezvoltarea acestor relații constituie o contribuție a țării noastre la consolidarea securității și stabilității europene, care, la rîndul său, are un impact favorabil asupra securității naționale. O asemenea strategie va asigura Republicii Moldova o trecere de la calitatea de consumator la cea de sursă a securității și stabilității regionale, iar participarea în continuare la PpP și CPEA va permite Republicii Moldova să utilizeze și să implementeze experiența Euro-Atlantică în reformarea sectorului de securitate și apărare.

De asemenea, Republica Moldova va valorifica cooperarea cu NATO în scopul dezvoltării capacităților naționale de pregătire, prevenire și gestionare a situațiilor excepționale, precum și consecințelor acestora. În acest sens, autoritățile relevante vor intensifica schimbul de experiență și consultările cu NATO în vederea preluării și implementării celor mai bune practici în materie.

Cooperarea cu NATO în domeniul științific urmărește scopul dezvoltării potențialului științific și tehnic al Republicii Moldova, aplicării standardelor adecvate cu impact asupra securității și perfecționării capacităților statului de a reacționa la amenințările societății moderne.

Obiectivele descrise mai sus urmează a fi atinse prin intermediul Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova – NATO, prevederile căruia sunt complementare procesului de reforme și transformări pe planul integrării europene.

3.4. Cooperarea la nivel bilateral în domeniul securității

Republica Moldova promovează relații cu toate statele lumii, conform principiilor Cartei ONU, pentru a se asigura de sprijinul acestora în realizarea priorităților naționale, inclusiv a celor ce țin de securitatea statului. Totodată, avînd în vedere rolul esențial în asigurarea securității globale pe care îl dețin statele cu resurse majore politico-militare, economice și informaționale, aceste relații de cooperare în domeniul securității vor fi dezvoltate prioritar și în continuare cu țările membre ale Uniunii Europene, SUA, Federația Rusă și cu statele vecine atît pe plan bilateral, cît și multilateral oferit de cadrul organizațiilor internaționale.

Relațiile strînse cu statele-membre UE presupun menținerea unui dialog activ, constructiv și ascendent, schimb de experiență, realizarea unor proiecte comune, implementarea standardelor și practicilor europene în domeniul securității.

Cooperarea multidimensională cu SUA implică intensificarea în continuare a dialogului politic la toate nivelele, consultări pe probleme de securitate, precum și atragerea asistenței din partea SUA pentru realizarea proiectelor în diferite sfere de dezvoltare a Republicii Moldova. Un loc important în cooperarea dintre cele două state îl ocupă sprijinul politic acordat Moldovei în reglementarea conflictului transnistrean, asistența în procesul reformelor democratice, precum și în modernizarea sectorului de securitate.

Dezvoltarea cooperării bilaterale cu Federația Rusă va continua în conformitate cu prevederile Tratatului politic de bază, care corespunde intereselor popoarelor ambelor state. Republica Moldova va dezvolta potențialul constructiv al relațiilor bilaterale în sfera politică, economică, socială și energetică în baza principiilor egalității suverane, respectului mutual și cooperării reciproc avantajoase. Va fi dezvoltată o cooperare strânsă cu Federația Rusă atât în plan bilateral, cât și în cadrul mecanismelor consacrate de negocieri în formatul „5+2” în vederea identificării unei soluții cuprinzătoare și viabile a conflictului transnistrean, în condițiile respectării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova.

Republica Moldova va promova parteneriate strategice cu statele vecine România și Ucraina în vederea integrării europene, consolidării securității naționale a țării noastre. În cazul Ucrainei, vor fi desfășurate și consultări privind soluționarea conflictului transnistrean. Guvernul va continua eforturile în vederea consolidării cadrului juridic prioritar cu ambele state. O prioritate a cooperării cu statele vecine rămâne asigurarea securității regionale și a securității militare, inclusiv pe dimensiunile economice, energetice și ecologice.

3.5. Promovarea politicii de apărare

Politica de apărare a Republicii Moldova reprezintă un ansamblu de viziuni, concepții, activități și relații, care reflectă caracterul complex al apărării și definesc capacitatea statului de a utiliza forța și mijloacele militare. Politica de apărare include aspectele externe, interne, militare și non-militare ale sistemului securității naționale și este bazată pe principiul fundamental de asigurare a controlului democratic asupra forțelor armate, prin promovarea transparenței și responsabilității sistemului național de apărare în fața societății.

În scopul dezvoltării unui sistem național de apărare robust, eficient și pe măsura mijloacelor, Guvernul va întreprinde acțiuni orientate spre instituționalizarea procesului de formulare a politicii de apărare. Realizarea acestui obiectiv necesită elaborarea unui cadru legal corespunzător, delimitarea rolurilor și responsabilităților structurilor de stat, existența unui mecanism de coordonare și planificare strategică, precum și informarea deplină și implicarea activă a societății în procesul de elaborare a politicii de apărare.

Politica de apărare va fi promovată atât pe plan intern – prin asigurarea capacității defensive suficiente pentru a preveni și răspunde la confruntări militare directe, cât și pe plan extern – prin valorificarea potențialului de cooperare în domeniul apărării și contribuirea la eforturile comunității internaționale de asigurare a securității regionale și globale.

4. CĂILE DE ASIGURARE A SECURITĂȚII NAȚIONALE

4.1. Combaterea sărăciei, asigurarea securității economice și diminuarea dependenței energetice

Securitatea economică reprezintă o parte componentă și indispensabilă a securității naționale. Astfel, acțiunile organelor administrației publice centrale vor fi orientate spre crearea condițiilor interne și externe, care să asigure independența economiei naționale, să susțină creșterea economică durabilă, să satisfacă necesitățile statului și ale cetățenilor, să combată sărăcia, să asigure competitivitatea pe piețele externe. De asemenea, în scopul consolidării sistemului financiar-bancar național, autoritățile relevante vor întreprinde măsuri pentru a spori rezistența sistemului dat față de crizele financiare sau economice externe.

Securitatea energetică este parte integrantă a securității economice și reprezintă un ansamblu de măsuri orientate în direcția consolidării complexului energetic prin diversificarea surselor, extinderea rețelelor de transportare și distribuție a energiei și resurselor energetice, precum și dezvoltării capacităților de generare amplasate pe teritoriul țării.

În scopul asigurării securității economice și energetice a statului va fi elaborat un mecanism eficient de identificare a factorilor de pericol de ordin intern și extern cu stabilirea acțiunilor necesare pentru asigurarea securității și un sistem adecvat de luare a deciziilor bazat pe programe de dezvoltare social-economică. În acest sens, eforturi sporite vor fi depuse pentru:

- efectuarea transformărilor instituționale, care să contribuie la coordonarea acțiunilor eficiente întreprinse pentru asigurarea securității economice;
- dezvoltarea și implementarea tehnologiilor de fabricare a produselor concurențiale;
- dezvoltarea infrastructurii economiei naționale, necesare pentru realizarea transformărilor structurale;
- asigurarea utilizării mai eficiente a resurselor;
- dezvoltarea potențialului tehnico-științific de producere și inovațional;
- diversificarea potențialului de export;
- colaborarea internațională în domeniul energiei;
- îmbunătățirea climatului pentru investiții în generarea de energie electrică;
- diversificarea genurilor de combustibil, utilizați pe teritoriul țării, precum și a căilor de import a resurselor energetice;
- majorarea, în măsura posibilităților, a capacităților economic competitive de producere a energiei electrice;

- promovarea eficienței energetice și utilizarea resurselor energetice regenerabile, în conformitate cu politicile UE în domeniu;
- crearea sau arenda, în măsura posibilităților, a depozitelor de stocare a gazelor naturale;
- inelarea sistemului național de gazificare;
- gazificarea integrală a țării.

4.2. Soluționarea conflictului transnistrean, asigurarea securității militare și diminuarea impactului coerciției externe.

Soluționarea politică comprehensivă și durabilă a conflictului transnistrean și reintegrarea țării reprezintă un obiectiv prioritar al Republicii Moldova. Reglementarea transnistreană va contribui la crearea condițiilor propice pentru accelerarea dezvoltării social-economice a țării, consolidarea instituțiilor democratice și, implicit, la integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană.

Vor fi continuate eforturile, pe plan intern și extern, în vederea soluționării conflictului transnistrean în baza unei abordări complexe a tuturor aspectelor legate de conflict, eforturile principale urmînd a fi concentrate în cadrul formatului de negocieri internațional recunoscut „5+2”. Republica Moldova va coopera strîns atît în plan bilateral, cît și multilateral cu toți actorii implicați în procesul de reglementare a conflictului transnistrean, îndeosebi cu mediatorii – OSCE, Federația Rusă și Ucraina, și cu observatorii – Uniunea Europeană și SUA. Totodată, se va pleda în mod consecvent pentru sporirea rolului UE și SUA în cadrul formatului de negocieri.

În strînsă cooperare cu partenerii externi se va urmări obiectivul democratizării și demilitarizării regiunii transnistrene, ca premise indispensabile pentru soluționarea conflictului transnistrean. Vor fi continuate eforturile în plan extern vizînd atingerea obiectivului retragerii complete a forțelor militare, echipamentelor și munițiilor Federației Ruse de pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu deciziile pertinente adoptate în cadrul OSCE. De asemenea, va fi promovată necesitatea transformării actualei operațiuni de menținere a păcii într-o misiune multinațională civilă cu mandat internațional.

Guvernul va acorda o atenție importantă consolidării securității pe segmentul transnistrean al frontierei de stat moldo-ucrainene, cu valorificarea pleneră a asistenței Misiunii de Asistență la Frontieră în Republica Moldova și Ucraina (EUBAM). În același context, Guvernul va examina împreună cu UE posibilitățile lărgirii mandatului EUBAM. Vor continua acțiunile în plan extern în vederea atragerii asistenței internaționale pentru securizarea frontierei de stat, ținîndu-se cont de complexitatea sarcinilor ce urmează a fi implementate de către serviciile vamal și de grăniceri și de riscurile generate de conflictul nesoluționat în regiunea transnistreană. În acest sens, se va urmări consolidarea cooperării cu țările vecine vizînd modernizarea și apropierea de standardele europene în domeniul gestionării integrate a frontierei.

Guvernul, cu concursul societății civile, va promova consecvent realizarea măsurilor de consolidare a încrederii și securității între cele două maluri ale Nistrului. În acest scop, vor fi promovate proiecte de importanță națională în domeniul economic, infrastructurii, ecologiei, sferei social-umanitare, științifice etc., de natură să contribuie la ameliorarea condițiilor de trai a populației și la crearea unui climat politic favorabil pentru procesul de soluționare a conflictului transnistrean și reintegrarea țării. Vor fi întreprinse măsuri coordonate cu toți actorii implicați în procesul de negocieri în vederea înlăturării tuturor barierelor existente în calea liberei circulații a persoanelor, bunurilor și serviciilor între cele două maluri ale Nistrului. De asemenea, vor fi promovate politici sociale și economice, programe de asistență pentru populație, proiecte naționale de dezvoltare, îndeosebi a celor finanțate de către donatorii internaționali, inclusiv de reconstrucție post-conflict. Vor fi realizate măsuri în vederea asigurării funcționării normale a școlilor din regiune subordonate Ministerului Educației al RM, edificării și dezvoltării instituțiilor societății civile, promovării valorilor democratice, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului etc. Guvernul va conlucra cu mass-media națională pentru informarea corectă și echidistantă a locuitorilor din regiune despre procesele de reglementare a conflictului și realitățile de pe ambele maluri ale Nistrului.

Subiectul reglementării conflictului transnistrean va fi promovat consecvent în cadrul forurilor internaționale de vocație universală și regională, în particular ONU, OSCE, UE, Consiliul Europei, în scopul sensibilizării continue și asigurării susținerii necesare a eforturilor Republicii Moldova de reintegrare a țării.

Securitatea militară a Republicii Moldova este asigurată de către forțele armate, care prin metode legale, contribuie la crearea condițiilor de promovare a intereselor statului pe plan intern și extern.

Existența pe teritoriul Republicii Moldova a unor forțe militare ilegale, precum și staționarea contingentului militar străin reprezintă un factor major de risc în adresa securității naționale, ceea ce influențează modalitatea și planurile de construcție a sistemului de asigurare a securității militare a statului.

Forțele Armate ale Republicii Moldova vor dezvolta capacitățile convenționale, pentru a preveni, descuraja și, în caz de necesitate, contracara o agresiune armată.

Guvernul va întreprinde măsuri pentru dezvoltarea potențialului industrial național și utilizarea capacităților acestuia în scopul satisfacerii cerințelor securității naționale, inclusiv a forțelor armate. Eforturile vizînd acest proces vor fi orientate inclusiv în direcția proiectării gamei de produse în funcție de necesitățile reale ale instituțiilor de securitate și apărare din Republica Moldova.

Există, de asemenea, riscuri legate de o posibilă coerciție de ordin politic sau de altă natură, aplicată din exterior în scopul influențării opțiunilor de politică externă și internă a Republicii Moldova. În acest sens, autoritățile publice își vor coordona activitățile pentru utilizarea capacităților în domeniile economic, informațional, diplomatic, militar sau de alt ordin, pentru a contracara orice tentativă de coerciție externă. Totodată, Guvernul va informa, consulta și implica partenerii externi ai RM în vederea diminuării efectelor unor eventuale manifestări ale coerciției.

4.3. Combaterea factorului criminogen și corupției

Așa cum arată analiza riscurilor și amenințărilor la adresa securității, în Republica Moldova se atestă o înrăutățire a situației criminogene pe fundalul diminuării capacităților de combatere a acestora de către structurile abilitate.

Astfel, drept priorități va fi sporirea eforturilor de prevenire și combatere a factorilor criminogeni, inclusiv lichidarea grupurilor criminale organizate ce activează atât pe teritoriul țării, precum și al altor state, precum și distrugerea bazei tehnico-materiale a acestor grupuri. În acest sens, urmează a fi implementată reforma sectorului de securitate, prin care va fi sporită capacitatea MAI, CCCEC, SIS și altor structuri abilitate, de combatere a factorilor criminogeni.

Totodată, instituțiile abilitate vor continua eforturile în vederea creării condițiilor necesare de combatere eficientă a crimei organizate, migrației ilegale și traficului de ființe umane, în special în conexiune cu activitățile crimei organizate transnaționale.

Ministerul Afacerilor Interne, în calitatea sa de organ de drept, va întreprinde acțiuni necesare pentru a asigura, în baza legislației, apărarea vieții, sănătății, onoarei, demnității, drepturilor, libertăților, intereselor și averii cetățenilor de atentate criminale, prevenirea și curmarea infracțiunilor, menținerea ordinii publice și asigurarea securității publice, precum și va exercita supravegherea de stat în domeniul protecției civile și apărării împotriva incendiilor pe întreg teritoriul țării. Se vor intensifica eforturile pentru reducerea fenomenului infracțional, a gradului de victimizare și sporire a securității și ordinii publice în scopul asigurării protecției cetățenilor, inviolabilității proprietății și a celorlalte valori atât patrimoniale, cât și nepatrimoniale.

O atenție sporită urmează să se acorde utilizării oportunităților pe care le oferă Interpol, Europol, alte organizații de cooperare ale organelor de drept, precum și intensificării colaborării cu instituțiile similare din statele vecine. Implementarea sistemului poliției comunitare și preluarea funcțiilor de asigurare și restabilire a ordinii publice pe întreg teritoriul țării sub responsabilitatea trupelor de carabinieri, vor fi măsurile de baza în asigurarea ordinii publice.

Un imperativ al timpului este dezvoltarea parteneriatului între organele de menținere a ordinii de drept și societatea civilă, ridicarea rolului comunității în asigurarea securității și liniștii publice, prevenirii fenomenului infracțional, în special a delicvenței juvenile, precum și ridicarea culturii de deținere și folosire a armelor din circuitul civil.

Pornind de la faptul că fenomenul corupției afectează grav securitatea economică a statului, lezează drepturile omului, subminează structurile statale și realizarea progresului social, fapt ce periclitează securitatea națională a Republicii Moldova, instituțiile publice abilitate vor continua abordarea luptei cu corupția la nivel strategic. În conformitate cu prevederile Legii nr.90 din 25.04.2008, organul specializat investit cu atribuții de prevenire și de combatere a actelor de corupție sau a faptelor de comportament corupțional este Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției. Alte organe și persoane abilitate cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii corupției sunt: Parlamentul, Președintele Republicii Moldova, Guvernul, Procuratura, Serviciul de Informații și Securitate, Curtea de Conturi, alte organe centrale de specialitate ale administrației publice și autoritățile administrației publice locale, societatea civilă.

Acest fenomen trebuie diminuat printr-un control riguros atât prin aplicarea unor măsuri de prevenire, care să vizeze factorii criminogeni și înlăturarea condițiilor care generează corupția, cât și prin depistarea nemijlocită a actelor de corupție, tragerea la răspundere juridică a vinovaților, în temeiul legislației, mediatizarea cazurilor combătute de corupție. Documentul de politică care conține direcția orientativă a prevenirii și combaterii corupției este Strategia națională de prevenire și combatere a corupției. Pentru realizarea acestei politici, instituțiile publice antrenate în lupta cu corupția, vor executa măsurile Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției, Planului Național de Dezvoltare etc.

Un rol important în acest sens îi revine societății civile, care urmează să completeze aceste măsuri cu acțiuni de monitorizare și susținere a eforturilor.

4.4 Ameliorarea situației demografice și sănătatea populației

Pornind de la tendințele negative ale sporului natural în Republica Moldova, Comisia națională pentru populație și dezvoltare va monitoriza în continuare problemele de dezvoltare demografică, va adopta politici de eliminare a riscurilor și vulnerabilităților existente sau de viitor, identificând acțiunile de asigurare a securității demografice prin coeziune, dezvoltare și securitate economică. Autoritățile publice centrale vor elabora și implementa Strategia națională în domeniul securității demografice.

Reducerea răspîndirii bolilor va fi realizată prin elaborarea și implementarea politicilor și programelor naționale de profilaxie primară și secundară, inclusiv prin promovarea sănătății, informarea și modificarea comportamentelor de risc, extinderea vaccinării profilactice, creșterea potențialului de intervenție pentru detectarea, localizarea și lichidarea focarelor epidemice, cooperarea internațională în scopul protecției teritoriului țării de importul și răspîndirea maladiilor transmisibile, implementarea Regulamentului Sanitar Internațional.

Sănătatea publică va fi susținută prin dezvoltarea capacităților de adaptare și de răspuns la un șir de factori ambientali și sociali, cum ar fi asigurarea securității apei potabile, schimbarea climei, utilizarea substanțelor și deșeurilor chimice toxice și realizarea măsurilor de prevenire a maladiilor condiționate de acești factori. Se va prevedea elaborarea și atribuirea bugetului necesar pentru implementarea unui nou Plan de acțiuni pentru sănătate în relație cu mediul, cu implicarea tuturor autorităților responsabile și societății civile.

Avînd în vedere tendința globală de creștere a infecției HIV/SIDA, instituțiile abilitate vor menține situația sub monitorizare permanentă. Un accent deosebit va fi pus pe stabilizarea situației epidemice a tuberculozei.

4.5 Prevenirea, gestionarea și eliminarea efectelor în caz de calamități naturale, poluare a mediului și accidente tehnogene

În vederea asigurării reacționării prompte și eficiente la riscurile posibile și necesitățile actuale sistemul protecției civile urmează a fi transformat treptat într-un Sistem național de gestionare a situațiilor excepționale. Acest Sistem va include în calitate de participanți toate structurile statului, precum și instituțiile neguvernamentale, care să interacționeze între ele în baza unor mecanisme clare, transparente și interdependente, astfel încît să corespundă maxim posibil necesităților și așteptărilor cetățenilor.

Mecanismele de cooperare se vor baza pe următoarele principii: utilizare în comun a resurselor, intervenție integrată, flexibilitate, organizare pe module, siguranță în funcționare etc.

În scopul adoptării și implementării standardelor Uniunii Europene în domeniul gestionării cazurilor și situațiilor excepționale, în Republica Moldova va fi introdusă o serie de măsuri, de exemplu telefonul unic european de urgență "112".

Toate elementele de intervenție la situațiile excepționale vor fi reformate pentru a deveni compacte, mobile și rapide, dotate corespunzător și multifuncționale, cu funcționare autonomă pe o perioadă determinată. Pe lângă intervențiile efectuate în limitele Republicii Moldova, acestea urmează să aibă capacitatea de a interveni și funcționa peste hotarele țării, în conformitate cu prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

O atenție deosebită va fi acordată procesului de instruire, care este unul din pilonii de bază privind pregătirea multilaterală a serviciilor de intervenție și populației în domeniul prevenirii și lichidării consecințelor situațiilor excepționale.

Guvernul va continua colaborarea în contextul acordurilor, tratatelor și altor documente politice la care este Parte în scopul asigurării securității ecologice în context transfrontalier, la nivel regional și internațional.

Guvernul, prin intermediul organelor sale specializate, va întreprinde măsurile necesare în vederea:

- armonizării legislației naționale din domeniul protecție mediului la Directivele Europene;
- monitorizării și prevenirii proceselor geologice periculoase;
- monitorizării și prognozării hazardurilor naturale periculoase;
- reducerii poluării componentelor de mediu ca rezultat al activității antropogene;
- asigurarea informării operative în cazul poluării accidentale a componentelor de mediu.

Guvernul va colabora cu societatea civilă și va implica publicul la luarea deciziilor din domeniul mediului, asigurând accesul la informația de mediu, în conformitate cu legislația în vigoare.

4.5 Asigurarea securității informaționale

Pornind de la creșterea rolului tehnologiilor informaționale în domeniul securității statului, instituțiile abilitate vor întreprinde acțiuni pentru asigurarea securității și administrării eficiente a sistemelor informaționale naționale atât la nivel juridic, cât și funcțional prin reducerea factorilor principali de risc, precum atacurile pe rețea (*cyber-crima*) virușii informatici, vulnerabilitatea softurilor, neglijența sau rea-voința utilizatorilor și conectarea neautorizată a persoanelor terțe.

În scopul ameliorării securității tehnologiilor informaționale, instituțiile abilitate vor elabora soluții tehnice speciale pentru sporirea fiabilității rețelelor comunicaționale în cazuri critice, precum și de creare a arhivelor și stocurilor de documente electronice pentru depozitarea securizată a bazei de date de importanță națională, în conformitate cu regimul de păstrare, stocare și evidență stabilite de cerințele legislației cu privire la

documentul electronic și semnătura digitală, cu privire la registre și privind protecția datelor cu caracter personal. Guvernul va analiza posibilitatea de consolidare a mecanismelor de protecție a datelor personale în vederea eliminării utilizării acestora fie în scopuri ilicite, fie politice. Totodată, instituțiile abilitate vor dezvolta capacitățile naționale necesare pentru efectuarea schimbului securizat și stocare a informațiilor, transmiterea la timp și eficient a fluxului de informații, inclusiv a celor clasificate, pe plan intern și extern, în caz de diverse crize sau situații excepționale.

Din punct de vedere al securității informaționale, pot fi confruntate provocări și în domeniul mass-media. În acest sens, va fi ajustat cadrul normativ relevant (de exemplu Codul Audiovizualului), instituite mecanisme eficiente de monitorizare, control și implementare pentru protejarea societății de eventuale tentative de dezinformare și/sau informare manipulative din exterior. În acest proces va fi consultată societatea civilă.

4.6. Asigurarea securității societale

În scopul combaterii tabagismului vor fi introduse măsuri privind respectarea interdicțiilor legate de fumatul în locurile publice, vânzarea produselor din tutun persoanelor pînă la vârsta de 18 ani, vor fi examinate posibilitățile de majorare a accizelor la importul produselor din tutun și a taxei pe valoarea adăugată, promovate programe de profilaxie și tratament al tabagismului etc.

Combaterea consumului abuziv de alcool va fi realizat prin interzicerea vânzării produselor alcoolice minorilor, controlul asupra calității băuturilor alcoolice, informarea corectă și imparțială a populației cu privire la impactul negativ al abuzului de alcool asupra sănătății etc. Guvernul va prevedea surse bugetare pentru tratamentul bolnavilor de alcoolism și narcomanie și va întreprinde măsuri pentru a nu permite scurgerea din circuitul legal al ocrotirii sănătății, al substanțelor narcotice, psihotrope și al precursorilor. Va fi asigurată corespunderea legislației naționale în domeniul tutunului, alcoolului și al drogurilor la cerințele tratatelor internaționale, la care Republica Moldova este parte.

4.7. Prevenirea disensiunilor interetnice și interconfesionale

Consolidarea unei societăți echilibrate și democratice în Republica Moldova va fi promovată pe calea implementării criteriilor europene, conforme obligațiilor asumate de Republica Moldova în cadrul Consiliului Europei și alte organizații internaționale.

Guvernul va promova măsurile ce garantează dreptul reprezentanților minorităților etnice și ai diferitelor grupuri sociale, ajutându-le să se integreze în societate, va continua să sprijine informarea societății despre procesele politice, istoria și cultura țării, posibilitățile și drepturile participării la aceste procese, stimulînd astfel spiritul civic și implicarea civilă.

În procesul integrării minorităților etnice în societate va fi respectată identitatea culturală și lingvistică a acestora. Sistemul educațional va continua să promoveze însușirea limbii de stat a Republicii Moldova, a limbilor minorităților naționale, facilitînd astfel integrarea socială.

Guvernul va respecta dreptul cetățenilor Republicii Moldova la libertatea conștiinței și religiei, precum și va crea condițiile necesare pentru funcționarea pe teritoriul țării a cultelor care respectă legislația națională.

4.8. Asigurarea stabilității politice

Frecvența excesivă a ciclurilor electorale repetate diminuează stabilitatea sistemului politic, precum și a țării per ansamblu. În acest sens, implementarea normelor europene de dialog constructiv dintre formațiunile politice, în special dintre cele implicate în procesele electorale, este necesară pentru depășirea unor blocaje care generează instabilitate politică. Astfel, se va lua în calcul necesitatea examinării modalității de perfecționare a legislației naționale ținând cont de obiectivele stabilității politice, dezvoltării Republicii Moldova, integrării europene. În acest proces vor fi consultați partenerii externi, inclusiv UE, Consiliul Europei și Comisia de la Veneția și alți actori care promovează valorile veritabile ale democratice.

4.9. Gestionarea integrată a frontierei de stat

Gestionarea integrată a frontierei de stat, este un instrument important în menținerea (protejarea) securității naționale, al cărui obiectiv este combaterea migrației ilegale, și a infracțiunilor conexe, precum și altor infracțiuni transfrontaliere.

La nivel național vor fi luate măsuri treptate în vederea asigurării gestionării integrate a frontierei de stat pe toate sectoarele ei, care la rândul său trebuie să reunească următoarele dimensiuni:

- controlul la frontiera de stat (verificări de frontieră și supraveghere a frontierei efectuat de către Serviciul Grăniceri), incluzând analizele de risc pertinente și informațiile privind criminalitatea;

- depistarea și investigarea crimelor transfrontaliere realizate de către Serviciul Grăniceri, Serviciul Vamal, în coordonare cu alte autorități de aplicare a legii la nivel național;

- modelul de acces în Republica Moldova structurat pe patru nivele;

- cooperarea dintre autoritățile implicate în gestionarea frontierei de stat, inclusiv prin facilitarea schimbului de informații necesare pentru punerea în aplicare a măsurilor de securitate la frontieră;

- cooperarea internațională în domeniul asigurării securității frontierei de stat cu statele vecine, Agenția Europeană FRONTEX, inclusiv prin dezvoltarea instrumentului ofițerilor de legătură și centrelor, birourilor și punctelor de contact. Dialogul și cooperarea cu țările terțe de origine și de tranzit sunt de asemenea esențiale, pentru consolidarea capacității de control la frontieră;

- coordonarea și coerența activităților ale autorităților implicate în asigurarea securității frontierei prin crearea Consiliului (comitetului) Național pentru Gestionarea Integrată a frontierei de stat.

4.10. Asigurarea securității alimentare

Credibilitatea, siguranța și calitatea produselor alimentare constituie criterii fundamentale, cărora Republica Moldova se va conforma pentru a asigura protecția sănătății consumatorului și competitivitatea produselor alimentare pe piețele interne și externe. Având în vedere influența acestei politici asupra sferelor socială și economică, elaborarea și implementarea unei astfel de politici, precum și supravegherea politicii de prețuri la produsele de primă necesitate, măsurile concrete de susținere a producătorilor autohtoni, calitatea produselor importate, inclusiv a celor genetic modificate, vor constitui sarcini prioritare a instituțiilor sectorului agroindustrial.

În scopul dezvoltării unui sector agricol cu o producție corespunzătoare cerințelor pieței europene și globale și o calitate competitivă, instituțiile abilitate vor întreprinde măsuri de modernizare a tehnologiilor de producție, asigurarea calității pe parcursul întregului proces de producere și distribuire, promovare și dezvoltare a pieței de desfacere.

Securitatea alimentară internă va constitui una din prioritățile de dezvoltare a sectorului agro-industrial. Principiul „De la produse alimentare sigure la un regim alimentar sănătos” va sta la baza dezvoltării politicilor și a planurilor de acțiuni, elaborării și adoptării cadrului normativ în domeniul calității, siguranței și securității alimentare, precum și a protecției sănătății consumatorilor. În scopul protecției sănătății consumatorilor vor fi elaborate și implementate programe de monitorizare a riscurilor din lanțul alimentar.

4.11. Combaterea terorismului

Autoritățile abilitate cu prevenirea și combaterea terorismului sau a altor activități conexe acestuia vor depune în continuare eforturile necesare în vederea implementării programelor și strategiilor de evaluare, monitorizare, protecție etc., adoptate pe plan internațional și asumate de Republica Moldova. Aceasta fiind necesar pentru extinderea funcționalității sistemului de securitate și pentru eficientizarea operaționalității instituționale de prevenire și combatere a riscurilor și amenințărilor de ordin terorist sau aferente acestora.

Activitatea autorităților publice competente urmează să se axeze pe trei segmente de bază: prevenirea și neadmiterea manifestărilor de terorism; curmarea și combaterea finanțării terorismului; combaterea terorismului prin cooperarea cu instituții abilitate.

În acest sens Republica Moldova își va concentra eforturile în direcția abordării integrate a oricărei manifestări teroriste sau activități aferente acesteia, consolidând sistemul național de combatere a terorismului. În plan instituțional se vor realiza acțiuni pentru întărirea cooperării internaționale, inclusiv prin finalizarea eforturilor vizînd definirea clară și cuprinzătoare a terorismului și stabilirea procedurilor standard de operare, perfecționarea sistemului de operațiune antiteroristă pentru acțiunea coerentă a autorităților și instituțiilor cu responsabilități în combaterea terorismului și o mai bună cunoaștere a structurilor, metodelor și tehnicilor teroriste.

5. SECTORUL NAȚIONAL DE SECURITATE ȘI REFORMA ACESTUIA

Sistemul de securitate națională funcționează în conformitate cu legislația în vigoare. Obiectivele principale ale reformei sistemului vor ține cont de standardele și practicile Euro-Atlantice avansate în domeniul respectiv.

5.1. Cadrul instituțional al sectorului de securitate

Cadrul instituțional, care stă la baza sistemului, alcătuiește sectorul securității naționale al Republicii Moldova. Din acest sector fac parte instituțiile de stat cu mandat de forță destinate implementării sarcinilor de protecție a cetățenilor și statului (*nivel operațional*) și instituțiile civile de stat care exercită funcțiile de guvernare, planificare, control și supraveghere în sistemul de securitate națională (*nivel administrativ*). Sectorul

securității naționale este responsabil de realizarea obiectivului politicii statului în domeniul securității naționale.

În conformitate cu prevederile legislației în vigoare, la formarea și realizarea politicii de asigurare a securității naționale participă autoritățile publice supreme în domeniul asigurării securității statului (Parlamentul, Președintele Republicii Moldova, Guvernul și Consiliul Suprem de Securitate), organele securității și apărării statului (Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Serviciul Grăniceri și Serviciul Vamal), precum și alte autorități publice.

5.1.1. Consiliul Suprem de Securitate – mecanismul de cooperare și coordonare a activității sectorului securității naționale

Consiliul Suprem de Securitate este organul consultativ care analizează starea sectorului de securitate și prezintă președintelui Republicii Moldova și altor autorități recomandări pentru luarea deciziilor ce țin de securitatea națională.

Consiliul Suprem de Securitate utilizează capacitățile și expertiza comisiilor interdepartamentale create pentru gestionarea proceselor din domeniul securității naționale, cum ar fi Comisia Națională pentru implementarea Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului, Comisia de stat pentru realizarea Analizei Strategice a Apărării etc.

5.1.2. Forțele armate

Forțele armate sînt destinate asigurării securității militare și îndeplinesc următoarele misiuni: apărarea independenței, integrității și suveranității Republicii Moldova, participarea în operații internaționale de pacificare, sprijinul autorităților civile în situații de criză.

Forțele armate vor fi pregătite în baza doctrinelor moderne de luptă, pentru o gamă largă de misiuni, în corespundere cu modalitățile moderne de ducere a acțiunilor militare.

În scopul realizării obiectivelor trasate în prezenta Strategie, sunt stabilite următoarele sarcini specifice pe termen mediu:

- modernizarea Armatei Naționale în vederea creării unei structuri de forțe capabile să asigure securitatea militară, precum și folosirea eficientă a resurselor alocate, menținerea sistemului de serviciu militar mixt, cu majorarea ulterioară a ponderii serviciului militar prin contract;

- îndeplinirea misiunilor corespondente menținerii păcii în Zona de securitate, pînă la modificarea formatului actual al forțelor mixte de menținere a păcii;

- dezvoltarea continuă a capacităților naționale pentru participare în operații internaționale de pacificare și extinderea nivelului de participare pînă la o unitate independentă;

- supravegherea și controlul spațiului aerian al statului;

- revizuirea sistemului național de mobilizare, necesar pentru asigurarea securității militare.

5.1.3. Activitatea Serviciului de Informații și Securitate

Serviciul de Informații și Securitate (SIS) este autoritatea, căreia îi revine competența directă de asigurare a securității de stat a Republicii Moldova. În acest context, activitatea SIS se va subordona necesității asigurării, în primul rând, a unei securități funcționale și multidimensionale, curmării aspirațiilor informativ-subversive din străinătate, prevenirii activității anticonstituționale a unor grupări și formațiuni atât din țară, cât și din exteriorul ei, asigurării stabilității în economia națională, combaterii criminalității organizate și a manifestărilor de corupție care subminează securitatea statului, a terorismului și protejării potențialului național de apărare.

Scopul activității SIS îl constituie asigurarea securității interne și externe, apărarea ordinii constituționale, a sistemului economic național și capacității de apărare, combaterea terorismului și a altor amenințări la adresa securității de stat cu mijloace preventive și speciale de natură nonmilitară.

Pentru atingerea acestui scop și realizarea obiectivului general al politicii statului în domeniul securității naționale, SIS obține, verifică, evaluează, păstrează și valorifică informații necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oricăror acțiuni care constituie sau ar putea constitui amenințări la adresa suveranității, independenței, securității, ordinii constituționale și integrității teritoriale a Republicii Moldova, precum și date cu referire la evoluțiile și evenimentele din afara țării de care se ține cont la formularea politicilor de apărare, economică și externă a Republicii Moldova. SIS previne și contracarează aspirațiile subversive orientate împotriva Republicii Moldova, acțiunile de subminare violentă a instituțiilor democratice ale statului, precum și alte acțiuni ce prezintă amenințări la adresa securității statului; întreprinde măsuri de prevenire și combatere a infracțiunilor cu caracter terorist, a acțiunilor de finanțare și asigurare materială a actelor teroriste și a altor activități extremiste; edifică și asigură funcționarea securizată a sistemelor guvernamentale de comunicații, protecția și prevenirea divulgării de informații ce constituie secret de stat, asigură crearea, funcționarea și dezvoltarea sistemelor de protecție criptografică și tehnică a informației; întreprinde măsuri de asigurare contrainformativă în condițiile legii.

5.1.4. Serviciul Grăniceri

Serviciul Grăniceri este autoritatea administrativă centrală, care își exercită atribuțiile și promovează politica statului în domeniul supravegherii și controlul frontierei de stat, în scopul combaterii faptelor specifice criminalității transfrontaliere, inclusiv migrației ilegale, asigurarea intereselor Republicii Moldova la frontiera de stat, în condițiile legii. Serviciul Grăniceri promovează politica statului și în alte domenii prevăzute de legislația în vigoare.

În scopul realizării obiectivelor trasate în prezenta Strategie, sunt stabilite următoarele priorități pe termen mediu:

- elaborarea și implementarea Strategiei naționale de gestionare integrată a frontierei de stat;
- armonizarea legislației la Acquis-ul Uniunii Europene în domeniu;
- optimizarea activității Serviciului Grăniceri, cu scopul transformării cu atribuirea capacităților depline de combatere a crimelor la frontiera de stat, inclusiv și prin prisma lansării negocierilor Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană la compartimentul „Gestionarea frontierei de stat”
- demilitarizarea și profesionalizarea treptată a Serviciului Grăniceri;

- dezvoltarea infrastructurii și echipamentului frontierei de stat;
- dezvoltarea Sistemului informațional integrat al Serviciului Grăniceri și tehnologiilor avansate, în particular în contextul participării în cadrul inițiativei EUROSUR (inițiativa europeană cu privire la dezvoltarea supravegherii frontierei).

5.2. Liniile directoare ale reformei sectorului securității naționale

Reforma sectorului securității naționale al Republicii Moldova constituie un obiectiv cheie pentru atingerea unei stări durabile de securitate și stabilitate a țării. Reformarea acestui sector constituie un proces complex, cu efect asupra întregului sistem al securității naționale, inclusiv asupra instituțiilor de stat și nonstatale din afara limitelor sectorului securității naționale.

Procesul de reformare a sectorului securității naționale, la realizarea căruia vor fi antrenate societatea civilă, mass-media, organismele internaționale relevante, include în perioada de referință a prezentei Strategii următoarele obiective: redimensionarea calitativă și cantitativă a sectorului securității naționale, astfel încât să facă posibilă planificarea activității și alocarea resurselor necesare acestui sector în conformitate cu principiile, valorile generale, obiectivele și liniile directoare ale securității naționale; consolidarea capacităților de analiză și reacție a sectorului securității naționale la schimbările mediului de securitate la nivel național și internațional; asigurarea controlului civil asupra sectorului securității naționale; consolidarea legitimității sectorului securității naționale; prevenirea eficientă a situațiilor de conflict, criză și de urgență; reunificarea țării pe cale pașnică.

Reformarea sectorului de securitate națională al Republicii Moldova în conformitate cu standardele și practicile Euro-Atlantice va fi realizată gradual și va cuprinde două niveluri: *nivelul politic* al reformei, care prevede sporirea eficienței gestiunii sectorului de securitate națională și, *nivelul tehnic*, orientat spre ridicarea nivelului operațional de competență, consolidarea capacităților instituționale și de personal, precum și a funcționalității instituțiilor din sectorul de securitate.

În scopul derulării corespunzătoare a reformei sînt definite următoarele sarcini:

a) consolidarea capacităților de planificare strategică

Scopul acestei sarcini îl constituie: dezvoltarea unui sistem eficient de planificare în vederea asigurării securității naționale, investirea cu putere a acestuia, în funcție de riscurile și amenințările la adresa securității naționale, precum și de resursele și instrumentele politice disponibile.

Metode de implementare:

- consolidarea rolului Consiliului Suprem de Securitate, împuternicirii sale cu funcții deliberative, de coordonare și elaborare a politicilor în domeniile de securitate și apărare și dezvoltarea următoarelor capacități:
 - de informare și comunicare;
 - de analiză permanentă a sistemului național de securitate și ajustarea acestuia în funcție de evoluțiile riscurilor și amenințărilor;
 - de coordonare, monitorizare și planificare strategică pentru prevenire și reacție în situații de criză;

- implicarea activă în procesul elaborării politicilor de securitate a componentei civile a sectorului securității naționale și a societății civile;
- desfășurarea periodică a analizelor strategice a sistemului de securitate și apărare.

b) perfecționarea cadrului instituțional și normativ

Scopul acestei sarcini îl constituie: consolidarea bazei normative relevante pentru consfințirea și implementarea competențelor instituțiilor din sectorul securității naționale, respectarea ierarhiei administrative din sector; precizarea funcțiilor și mandatului instituțiilor din sectorul de securitate, ierarhizarea sistemului securității naționale.

Metode de implementare:

- adoptarea sau ajustarea actelor normative existente la necesitățile reformei sistemului securității naționale în scopul instituirii unui cadru normativ și instituțional funcțional și transparent, delimitării clare a atribuțiilor și competențelor, evitării suprapunerilor de competențe dintre forțele armate și celelalte structuri ale sectorului securității naționale;
- determinarea competențelor în domeniul informațiilor și contrainformațiilor civile și militare și mecanismele de supraveghere și subordonare a serviciilor respective.
- demilitarizarea tuturor instituțiilor publice cu mandat de forță, cu excepția forțelor armate.

c) reformarea forțelor armate

Scopul acestei sarcini îl constituie: dezvoltarea și menținerea permanentă a unor forțe armate credibile, suficiente cantitativ, flexibile, mobile, multifuncționale și interoperabile, capabile să asigure îndeplinirea misiunilor încredințate.

Pentru atingerea acestui scop va fi continuată reforma forțelor armate ghidată de procesul analizei strategice a apărării, concentrându-se prioritar asupra următoarelor aspecte cheie:

- revizuirea structurii componentelor forțelor armate;
- trecerea la planificarea apărării bazată pe capabilitățile și capacitățile existente și cele necesare pentru participare în operațiunile eventuale, în scopul atingerii obiectivelor naționale și asigurării securității regionale și internaționale;
- armonizarea procesului de planificare a apărării cu sistemul de planificare strategică și bugetară a statului pentru sectorul securității naționale;
- delimitarea atribuțiilor între structurile de comandă, realizarea sistemelor moderne de comunicații și informatică, ajustarea sistemului național de mobilizare;
- perfecționarea bazei conceptuale cu privire la modalitățile de îndeplinire a misiunilor, planificare și organizare a operațiilor militare;
- modernizarea sistemului de management a resurselor umane, creșterea calității vieții personalului și perfecționarea profundă a instruirii și învățământului militar,
- promovarea imaginii forțelor armate în societate prin intermediul intensificării educației militar-patriotice a cetățenilor;
- realizarea programelor de înzestrare cu echipament necesar pentru executarea misiunilor în Zona de securitate, asigurarea supravegherii și controlului spațiului aerian, precum și îndeplinirea angajamentelor internaționale;

- elaborarea unui program național de modernizare și reînnoțire a tehnicii militare și a armamentului din dotare în corespundere cu misiunile și sarcinile forțelor armate.

În procesul reformării, forțele armate vor realiza structura lor modificată, compusă din următoarele forțe: terestre, aeriene, speciale și de suport. Pe plan operațional forțele vor fi grupate astfel: operaționale, forțe cu efective reduse și de rezervă;

d) instituirea unui sistem viabil de informare a populației și comunicare

Scopul acestei sarcini îl constituie: încurajarea participării societății civile la procesul de reformare a sectorului securității naționale, stimularea dezbatelor în societate privind problemele de securitate și rolul instituțiilor de securitate, ridicarea nivelului de interacțiune dintre societate și instituțiile statului.

Informarea adecvată a cetățenilor despre probleme ce țin de securitatea națională este un punct de pornire în promovarea relațiilor dintre instituțiile de forță ale sectorului de securitate și populație, în crearea condițiilor pentru acceptarea de către marea majoritate a populației țării a obiectivelor de reformare a sectorului securității naționale și în instituirea climatului politic propice pentru susținerea procesului de reforme.

Realizarea acestor sarcini se va baza pe prevederile Strategiei informării publice care urmează a fi adoptată de Guvern.

Metode de implementare:

- sprijinirea activităților educaționale și informaționale privind problematica securității naționale în vederea promovării bunei înțelegeri a problemelor sectorului securității naționale în rândurile populației;
- crearea condițiilor favorabile dezvoltării capacităților instituționale ale exponenților societății civile pentru a le facilita înțelegerea clară a necesităților și priorităților de securitate și apărare, precum și implicarea lor constructivă în procesul de reforme;

e) reformarea Trupelor de Carabinieri

Procesul de reformare a trupelor de carabinieri prevede restructurarea lor în forțe capabile să execute misiunile pe timp de pace și în situații de criză. În procesul reformării se intenționează întreprinderea următoarelor măsuri:

- 1) revizuirea subunităților operaționale din componența unităților militare existente în timp de pace, pentru alocarea eficientă a resurselor financiare, menținerea sistemului de serviciu militar mixt, cu majorarea treptată a ponderii serviciului militar prin contract;
- 2) în baza rezultatelor obținute în urma Analizei Strategice a Apărării examinarea și adaptarea actualului sistem de mobilizare a trupelor de carabinieri în vederea corespunderii structurii aprobate și resurselor disponibile;
- 3) adaptarea la cerințele actuale a sistemului de pregătire inițială și perfecționare profesională a corpului de subofițeri a trupelor de carabinieri;
- 4) revizuirea componenței forțelor destinate de a participa la acțiuni în situații de criză, anti-extremiste (antiteroriste) și în situații excepționale;
- 5) perfecționarea subunităților asigurare de luptă și logistică (tehnică și logistică) ale trupelor de carabinieri;
- 6) preluarea asigurării și restabilirii ordinii publice pe întreg teritoriul țării.

Totodată, planurile de reformare a trupelor de carabinieri vor fi ajustate la necesitate la rezultatele obținute în cadrul Analizei Strategice a Apărării.

6. ASIGURAREA CU RESURSE A SECTORULUI SECURITĂȚII NAȚIONALE

Asigurarea economico-financiară, tehnico-materială și științifică corespunzătoare a realizării măsurilor prevăzute în prezenta Strategie se va baza pe resursele politice, cadrul de resurse financiare, dezvoltarea continuă și dinamică a economiei naționale, dezvoltarea continuă a resurselor umane de calitate.

Sînt stabilite următoarele obiective pentru asigurarea economico-financiară, tehnico-materială și științifică a implementării prezentei Strategii:

- programarea și alocarea resurselor pe obiective strategice se va executa în strictă conformitate cu prioritățile stabilite în strategie;
- aplicarea managementului resurselor în baza programelor pentru toate instituțiile sectorului de securitate națională.
- dezvoltarea conlucrării instituțiilor implicate în asigurarea resurselor, precum și exercitarea eficientă a controlului parlamentar;
- promovarea transparenței alocării și utilizării resurselor publice menite să sporească creșterea responsabilității față de contribuabil.

Instituțiile abilitate vor prevedea în planurile de activitate măsuri adecvate de consolidare a capacităților de administrare și utilizare eficientă a resurselor pentru implementarea obiectivelor stabilite în prezenta Strategie.